Hem behaagt. Alleen het feit, dat wij niet weten, wie onder deze kinderen naar het verborgen raadsbesluit Gods uitverkoren zijn, maakt, gelijk de Hongaarsche Confessie er aan toevoegt, dat men de kinderen der geloovigen in het algemeen voor geheiligd heeft te houden, zoolang totdat bij het opwassen het tegendeel blijkt. Van een afval der heiligen of van een verliezen der doopsgenade is hier dus geen sprake. Wanneer zulk een gedoopte bij het opwassen toont een ongeloovige te zijn, dan blijkt hieruit alleen, gelijk de Boheemsche Confessie het zeer juist uitdrukt, dat »de heilige doop door de uitwendige bediening hem geschonken, hem ganschelijk niet tot nut is geweest en de naam van den Drieëenigen God tevergeefs over hem is aangeroepen«, of, gelijk onze Geloofsbelijdenis in Artikel XXXV het zegt, zulk »een goddelooze heeft wel het uitwendige Sacrament ontvangen, maar niet de waarheid des Sacraments, gelijk als Judas en Simon de Toovenaar beiden wel het Sacrament ontvingen, maar niet Christus, die door hetzelve beteekend wordt, hetwelk den geloovigen alleen medegedeeld wordt«.

DR. H. H. K.

Leestafel.

1. JAMES M. LUDLOW. DE DOCHTER VAN JERUSALEM. J. H. Kok — 1915. KAMPEN.

Dit boek is een Hollandsche bewerking van een Engelsch verhaal dat zich in PALESTINA en meer bepaald te JERUSALEM afspeelt in den tijd der MAKKABEEN.

De gebeurtenissen beschreven in de twee boeken der MAKKABEEN leenen zich bijzonder tot stof voor een eenigszins romantisch verhaal en dit geldt met name van die gebeurtenissen welke plaatsgrepen in den tijd van JUDAS den Makkabeër.

LUDLOW, de Engelsche schrijver, heeft zich dan ook in hoofdzaak daartoe bepaald en zijn historische stof ontnomen aan h 3—9 van het eerste en h 8—15 van het tweede boek der MAKKABEËN. Het is Judas, de zoon van den priester MATTHATHIAS, die als de eigenlijke held in den joodsche vrijheidsoorlog tegen den Syrischen koning ANTIOCHUS IV, EPIPHANES bijgenaamd, op den voorgrond treedt. Dan, ook hier heeft de schrijver zich nog nader beperkt en wel tot die periode in het leven van JUDAS, welke eindigt met den slag bij BETHZUR. De verdere gebeurtenissen in dat leven liggen buiten zijn bestek.

In dit milieu van historisch gebeuren zette LUDLOW als hoofdpersoon DEBORAH, de dochter van ELEIAH.

Zij is »de dochter van Jerusalem."

Met vrij groote zaakkennis van de historische gegevens is een en ander verwerkt tot een wel boeiend verhaal.

Ter onderrichting van den lezer zijn hier en daar verklarende noten aangebracht. Tegenover p. 89 vindt men zelfs een kaartje van PALESTINA, dat het »terrein van den strijd der Makkabeeën" weergeeft.

Liefhebbers van dergelijke verhalen kunnen met dit boek op aangename wijze hun kennis der geschiedenis verrijken.

De Hollandsche bewerking is uit een oogpunt van taal en stijl lang niet slecht.

De beeltenis van DEBORAH tegenover het titelblad kan er toe meewerken, den lezer een voorstelling van »de dochter van Jerusalem" bij te brengen.

2. IDSARDI. ABRAHAM DE PELGRIM GODS. J. H. Kok — 1915 — Kampen. Deze uitgave van den heer KOK is weer heel iets anders. Met dit boek zijn wij op het gebied der stichtelijke lectuur.

IDSARDI zelf zegt er in zijn woord-vooraf dit van: »Wat hier den lezer wordt aangeboden, is slechts een poging om het leven van Abraham, den afgesonderde Gods, den kinderen onzes tijds te teekenen, die, als hij, zich hier beneden gasten en vreemdelingen weten en op reis zijn naar de stad der erfenis."

De schrijver, die het leven van den Aartsvader, ons verhaald in Genesis 12—25 : 10, vroeger in bijbellezingen had behandeld en voor het houden dier bijbellezingen aanteekeningen had gemaakt, heeft die aanteekeningen later uitgewerkt en deze uitgewerkte aanteekeningen geeft hij in dit zijn boek.

IDSARDI'S ABRAHAM is metterdaad een »stichtelijk" boek.

Het is voor lezers als de Schrijver zich denkt, zeker een niet te versmaden hulpmiddel bij hun »geestelijke oefeningen", in welke met de *oratie* en *tentatie*, of het »gebed" en het »zelfonderzoek", ook een plaats toekomt aan de »*meditatie*" of de »overdenking".

Het leven toch van ABRAHAM is hier zoo beschreven, dat de lezing ervan in dit boek beelden, gedachten en gevoelens in het bewustzijn kan brengen, die het geloofsleven vermogen „op te bouwen" en dat is „stichten".

De lezer moet er op verdacht zijn, dat in de opgave der bijbelplaatsen boven elk der 16 hoofdstukken, hier en daar een drukfout is blijven staan.

3. J. J. KNAP CZN. OP DEN DORSCHVLOER. Overdenkingen voor het oorlogsjaar 1914. J. H. Kok. 1914. Kampen.

In zijn ABRAHAM heeft IDSARDI het 14e hoofdstuk van Genesis betiteld: OP 'T OORLOGSPAD.

De aanteekeningen voor de bijbellezingen, waarin hij dit 14e hoofdstuk behandelde, waren reeds voor lang gemaakt, en ook was, toen hij zijn manuscript, waarin hij die aanteekeningen had uitgewerkt, gereed had, de tegenwoordige oorlog nog niet uitgebroken. Het onderwerp uit hoofdstuk 14 van Genesis bracht mee, een en ander van den oorlog in het algemeen te zeggen en wat hij er in zijn boek op pag. 59—61 van zegt, is lang niet mis. En dat het niet mis is, al was het dan ook niet met het oog op den tegenwoordigen oorlog gezegd, daarvan is ook IDSARDI zelf ten volle overtuigd. Op p. 59 toch liet hij in een noot drukken: „De schrijver, die enkele weken voor de mobilisatie in 1914 bovenstaande woorden neerschreef, had niet kunnen denken, dat in den vreeselijken volkerenkrijg, die thans woedt, dit alles letterlijk bevestigd zou worden."

Anders staat het met dit bundeltje meditatien van KNAP, hetwelk zeker niet minder dan dat van ISARDI, een goede plaats inneemt onder onze nieuwere ascetische lectuur.

De tien overdenkingen of meditaties naar aanleiding van een Schriftwoord zijn, gelijk de ondertitel reeds aanduidt, door den zoo talentvollen prediker van GRONINGEN, bepaaldelijk geschreven voor het oorlogsjaar 1914.

De titel: OP DEN DORSCHVLOER is ontnomen aan de eerste van het tiental, die gaat over het bekende Schriftwoord uit Jesaja 28: 27—28 en waarvan de aanvangswoorden zijn: *Want men dorscht de wikke niet met den dorschwagen.*

DS. KNAP heeft met het schrijven van dit werkje voldaan aan een tot hem gekomen verzoek.

'n Verzoek van den heer KOK, die meende »dat een kleine bundel korte overdenkringen, naar aanleiding van een woord uit de Heilige Schrift" — bepaaldelijk in dagen van verschrikking als die sedert Augustus van 1914 zijn aangebroken — »zoowel voor ons volk als voor ons leger ten zegen kan zijn".

De geachte schrijver, die op het stuk van belijdenis onze geestverwant is, en dien wij als geoefend meditatie-schrijver ook uit zijn andere bundels kennen, heeft aan dit verzoek des heeren KOK's op uitnemende wijze voldaan.

En wijl de in 1914 aangevangen dagen van verschrikking ook in het jaar dat reeds zijn einde begint te naderen, nog steeds voortduren, kan OP DEN DORSCHVLOER ook thans nog dienstig zijn voor het doel waarmee het geschreven is.

Van »zoowel voor ons volk als voor ons leger" spreekt het WOORD VOORAF.

Oók voor ons leger.

En ik denk hier aan onze gemobiliseerden.

Onder hen zullen er zijn, die ook voor »geestelijke oefeningen«, voor wat de FRANSCHEN noemen »saint exercice« nog wel een rustig oogenblik kunnen vinden. Vaders, die onder hen hun jongens, studievrienden, die onder hen hun commilitones hebben, zou ik den raad willen geven: zendt uw zonen, uw vrienden 'n exemplaar van OP DEN DORSCHVLOER.

4. OUDE PADEN. Weekblad voor de verbreiding der Gereformeerde Beginselen ten dienste van Kerk en Volk.

Nu ik het hier toch over KOK en KNAP heb, kan ik niet nalaten de aandacht te vestigen op deze nieuwe periodiek, waarvan Ds. KNAP de Hoofdredacteur en de heer KOK de Uitgever is.

Zij is verdeeld in negen rubrieken.

De eerste: Uit de FONTEIN DES HEILS bevat een meditatie; in die welke BOUWSTEENEN heet, wordt thans gehandeld over het Gebed; onder de rubriek: UIT DE SCHOOLWERELD wordt besproken wat op het onderwijs betrekking heeft; dan volgt een rubriek: AAN HET SPIEVENSTER, waarin alles wat in de kerkelijke wereld aan het oog voorbijgaat, wordt bekeken en eindelijk een rubriek SPROKKELHOUT, die citaten brengt. Ook de gewone rubrieken BOEKEN-SCHOUW, KERKELIJKE BERICHTEN en FEUILLETON ontbreken niet in dit Weekblad, dat op zijn laatste drie pagina's reeds nú met tal van advertenties is voorzien.

Het doel, dat Ds. KNAP, wiens zielsoor wat op het gebied van kerk- en volksleven te hooren valt zoo scherp weet te beluisteren en wiens vaardige pen de gedachten van zijn fijnen en rijken geest op zoo sierlijke wijze in woorden vast legt, — het doel dat Ds. KNAP zich met OUDE PADEN stelt kan ook ons Gereformeerden niet anders dan sympathiek zijn. Moge het als naaste doel aan de reformatie van de HERVORMDE KERK, waarin Ds. KNAP predikant is, maar ook, als meer verwijderd doel, aan de verbreiding der gereformeerde beginselen onder heel ons volk dienstbaar zijn.

6. VOLLEDIGE LIJST DER BOEKEN EN GESCHRIFTEN VAN DR. A. KUYPER. J. H. KOK, 1915, KAMPEN.

Onder de Kokiaansche uitgaven waarmee mijn leestafel als overstelpt is, wil ik ditmaal ook nog de aandacht vestigen op deze vrij nauwkeurige en zeer bruikbare boeken-lijst.

Zij geeft, gerangschikt naar het jaar van uitgaven, de geschriften die verschenen zijn van 1860—1915.

Alleen de boeken met een + geteekend, zijn nog verkrijgbaar. Al de overige zijn uitverkocht.

Tegenover het titelblad, een welgelijkend portret van DR. KUYPER uit dezen tijd.

G.

Uit de Pers.

Naar aanleiding van den predikantennood schrijft Ds. Schouten in de *Geldersche Kerkbode:*

Een tweede factor, die bij de behandeling van dit onderwerp ter sprake moet komen en die met de eerste in nauw verband staat, is, dat vele predikanten in den tegenwoordigen tijd hebben te klagen over gebrek aan waardeering.

De meeste gemeenteleden hebben er niet het flauwste vermoeden van, hoe veelomvattend de arbeid is van een Dienaar des Woords, die met ernst zijn taak tracht te volvoeren. Hij is met tweemaal preeken op een Zondag en met enkele uren catechiseeren in de week niet klaar. Dat weten de huisgenooten van een predikant u wel anders te vertellen. Zij zien den man en vader over het algemeen slechts in den huiselijken kring als de maaltijden genuttigd worden. Anders zit hij op zijn studeerkamer, of werkt hij in de gemeente.

Welnu, wanneer zulke huisgenooten, voor en na, tot de ontdekking komen, dat er bij al den arbeid die verricht wordt, nog te klagen valt over gebrek aan waardeering, dan is het alleszins begrijpelijk, dat de kinderen uit zulk een gezin weinig neiging gevoelen, om in de voetstappen van hun vader te wandelen. Wanneer men een moeitevollen arbeid ziet verrichten, en daarbij hoort klagen over gebrek aan waardeering, dan is het zoo goed te verstaan, dat er van zulk een arbeid weinig bekoring uitgaat. Daar zijn dan ook kinderen van predikanten die verklaren: »Alles wil ik worden, maar dominé nooit"!

Wij willen niet generaliseeren. Daar zijn gelukkig nog ook gemeenteleden bij wie het niet aan waardeering ontbreekt, en daar zijn ook enkele predikanten die oorzaak geven tot rechtmatige klacht. Maar dit neemt niet weg, dat er in onze dagen toch meerdere predikanten gevonden worden, die lijden onder gebrek aan waardeering.

Gebrek aan waardeering allereerst ten opzichte van hun prediking. Niet allen hebben dezelfde gaven, en niet allen hebben evenveel gaven. Met dit feit wordt door vele gemeenteleden, en in vele gemeenten, veel te weinig rekening gehouden.

Het is bekend, hoe die predikanten, die hoogleeraren in de theologie onder hun gemeenteleden tellen, schier eenparig verklaren, dat zij in hen de gemakkelijkste hoorders hebben. Zij weten, welk een moeilijkheden er aan het maken van een goede preek verbonden zijn, en zijn daardoor in hun oordeel mild.

Wat is echter dikwerf het geval? Dat de laatigste hoorders zich bevinden onder de minst ontwikkelde gemeenteleden, en onder hen wier geestesleven deerlijk krank is.

Want dit kan niet ontkend, dat lastige hoorders onder de geestelijk kranken moeten gerangschikt worden. Rustdag aan rustdag onder de bediening des Woords neder te zitten en slechts zeldzaam gesticht te worden, is een allesbehalve gezond verschijnsel. Zulke lastige hoorders hebben dikwerf de gewoonte om met een paar machtspreuken, die op den keper beschouwd kant noch wal raken, hun veroordeelend vonnis over de gehoorde predikatie te vellen. Waar dit vonnis, meestal door middel van derden, den betrokken dienaar des Woords ter oore komt, kan dit niet anders dan ontmoedigend werken.

Met ruwe hand door anderen te zien uitrukken, wat men zelf met moeite heeft geplant, het doet zoo onweldadig aan.

Gebrek aan waardeering ook bij de andere werkzaamheden die in de gemeente worden verricht.

Velen weten heel goed aan anderen te vertellen, wat de dominé nagelaten heeft, en vooral wanneer iemand lang in een gemeente staat, hebben de malcontenten dikwerf een serie van klachten en aanklachten. Maar van al datgene wat hij gedaan heeft, hebben zij meestal geen flauw vermoeden, en daar is dikwerf bij hen ook niet de minste lust en begeerte om zich hiervan eens op de hoogte te stellen. Velen vergeten, dat een predikant een feilbaar mensch is, en dat het slechts weinig moeite kost, om in zijn ambtelijken arbeid meerdere fouten op te sporen. De groote vraag is echter, of die gemaakte fouten te niet doen al het goede dat door zijn arbeiden in de gemeente werd tot stand gebracht?

Op deze vraag zal in de meeste gevallen het antwoord wel ontkennend moeten luiden.

Nog eens, daar valt ook bij sommige predikanten te klagen over gebrek aan trouw, maar daar zijn ook meerdere gemeenteleden bij wie het hapert aan gebrek aan waardeering. Met name dit laatste wil mij voorkomen één van de oorzaken te zijn, waarom zoo weinig kinderen van predikanten lust gevoelen, om zich voor te bereiden voor het ambt van dienaar des Woords.

Officieele Berichten.

Classe Dordrecht.

De kerkeraad der Geref. kerk te Sliedrecht bericht, dat de classe Dordrecht D.V. vergaderen zal te Dordrecht op Donderdag 11 November a.s., gewone tijd en plaats.

Punten voor het agendum worden ingewacht vóór of op Zaterdag 23 October e.k. bij den scriba.

Namens den kerkeraad voornoemd:
J. BRUIGOM, *praeses.*
A. F. VAN NEUTEGEM, *scriba.*

Sliedrecht, 8 Oct. 1914.

Classe 's-Gravenhage.

De kerkeraad der Gereformeerde kerk te 's-Gravenhage bericht, dat de classe 's-Gravenhage te 's-Gravenhage vergaderen zal op Dinsdag 16 November a.s., en niet op 9 November, zooals eerst gemeld is.

Namens den kerkeraad voornoemd:
C. LION CACHET, *scriba.*

De roepende kerk van Hellevoetsluis maakt bekend, dat de classe Brielle op 3 Nov. te Middelharnis zal vergaderen des v.m. te 9 u. 30. Stukken voor deze vergadering worden vóór 27 Oct. bij de laatstondergeteekende ingewacht.

A. KOLLAARD, *praeses.*
P. PRINS, *scriba.*

Korte notulen der vergadering van de classe Barendrecht, 1 Sept. 1915 te Barendrecht.

1. De praeses van den kerkeraad der roepende kerk, Ds. Kunst van Barendrecht, opent te half negen de vergadering. Gezongen wordt Ps. 84 : 3, gelezen Psalm 84. De praeses gaat voor in gebed.

2. Op aanwijzing van den praeses worden de credentie-brieven nagezien door Ds. Goote en br. C. Wüst. Alle kerken blijken wettig vertegenwoordigd. Er zijn vier instructies. Bij onderzoek wordt de afwezigheid van een der dienaren des Woords, in wiens plaats een ouderling werd afgevaardigd, verklaard uit de omstandigheid, dat die leeraar nog niet van vacantie was thuisgekomen. De classe spreekt hierover hare afkeuring uit, indien althans blijken zou dat dit inderdaad de reden van afwezigheid is.

3. Het moderamen wordt geconstitueerd. Ds. Kunst is praeses. Ds. Steenhuis assessor. Terwijl in de plaats van Dr. Greydanus, die de classe verliet, als scriba wordt aangewezen Ds. Goote.

4. Terwijl de assessor praesideert, leest de Actuarius de notulen, die goedgekeurd en geteekend worden.

5. Aan de orde komt het rapport van de laatste Particuliere Synode, dat gedrukt ter tafel is. Het geeft tot geen discussie aanleiding. De wenschelijkheid wordt uitgesproken om voortaan het gedrukt rapport niet slechts aan de kerken, maar ook aan de zes classen te zenden.

6. Rapport wordt uitgebracht van de vergadering der kerken van Barendrecht, Heerjansdam en Rijsoord, waarin de approbatie der beroeping van Ds. Runia naar Arnemuiden werd verleend. Wordt voor kennisgeving aangenomen.

7. Gelezen wordt een circulaire van Deputaten der Generale Synode voor de verzorging van em. pred., pred.-weduwen en -weezen. Aangedrongen wordt daarin op een onderzoek, of alle kerken reeds de door Utrecht 1905 gewilde stipulaties met hare dienaren hebben gemaakt. Een voorloopig onderzoek geeft gunstig resultaat. Den kerkvisitatoren wordt deze zaak bijzonder aanbevolen.

8. Een verzoek om hulp in den dienst des Woords van de classe Brielle wordt gelezen. Waar in eigen kring het getal vacatures zoozeer toenam, moet de classe tot haar leedwezen besluiten deze hulp niet te kunnen verleenen.

9. Gelezen worden de stukken betreffende de beroeping van Ds. van Pernis naar Schoonrewoerd. Ze zijn alle in orde. Een acte van losmaking wordt in duplo aan Ds. v. P. verleend.

10. Aan de orde komen de instructies van de kerken te Zuid-Beyerland, Strijen, Westmaas, Klaaswaal en Heerjansdam, alle vervulling vragend van vacaturebeurten.

Alle aanvragen worden toegestaan. Deputaten ad hoc zullen de regeling dier vervulling ontwerpen.

11. Aangewezen worden tot consulent van Westmaas, Ds. Heidema, van Zuid-Beyerland Ds. Koolstra, van Strijen en Klaaswaal Ds. Goote, en Heerjansdam Ds. Kunst.

12. Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. brengt een der kerken een zaak ter sprake, die de classe echter nog niet in behandeling kan nemen, aangezien niet bleek dat zij in de kerkeraadsvergadering niet had kunnen zijn afgehandeld.

Geklaagd wordt, dat bij de afscheidsprediking van een der dienaren des Woords geen classikaal vertegenwoordiger aanwezig was. Het blijkt, dat de betrokken kerk van de afscheidsure geen kennis had gegeven aan den consulent en deze dus niet ingebreke kan worden gesteld.

13. De kerken van Heerjansdam, Westmaas en Numansdorp vragen volgens art. 11 of 13 K.O. dezelfde ondersteuning aan als het vorige jaar is genoten. Die aanvragen zullen onderzocht worden, ook in verband met de vacaturen dier kerken.

14. Er wordt gepauzeerd. De collecten en quota worden geïnd. Eenige nlatatige kerken worden na de pauze vermaand, de vereischte collecten en bijdragen alsnog te zenden.

15. De deputaten worden gecontinueerd. In de vacature van Pernis wordt als deputaat voor de evangelisatie aangewezen Ds. Schouten en als deputaat voor de vacaturebeurten eveneens Ds. Schouten.

16. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Klaaswaal 10 Oct. Ds. Steenhuis, 21 Nov. Ds. Heidema en 12 Dec. Ds. Goote. Strijen 12 Sept. Ds. v. Pernis, 21 Nov. Ds. Goote en 12 Dec. Ds. Steenhuis. Zuid-Beyerland 17 Oct. Ds. Heidema, 14 Nov. Ds. Koolstra, 19 Dec. Ds. Sleeswijk Visser. Westmaas 3 Oct. Ds. Sleeswijk Visser, 21 Nov. Ds. v. Duin, 12 Dec. Ds. Koolstra. Heerjansdam op nader te bepalen datum Ds. Kunst.

17. Ds. Schouten, over wiens herstel bij den aanvang der vergadering door den praeses de blijdschap der classis was uitgesproken, dankt voor de in zijn krankheid ondervonden hulp van de zijde der classis, met name van de Dienaren des Woords. Hij gewaagt van den zegen dien de Heere over de kerk van Ridderkerk geeft.

18. Ds. van Pernis spreekt een hartelijk afscheidswoord, dat door den praeses beantwoord wordt. De vergadering zingt Ps. 100 : 4.

19. De volgende classicale vergadering zal door de kerk van Bolnes D. V. tegen 1 Dec. worden saamgeroepen.

20. Ds. van Pernis gaat in dankzegging voor. De praeses sluit de vergadering.

De Actuarius, J. G. KUNST.

Buitenland.

Polen. De Mariaviten. II.

Deze priesters, die hun ambt in de Roomsche kerk bleven uitoefenen, namen, gelijk zij zeiden, den oudsten regel van den heiligen Franciscus van Assise aan, die in 1209 werd ontworpen. Zij hebben er zich echter geen rekenschap van gegeven, dat deze regel wel onder de werken van den heiligen Franciscus gedrukt wordt, maar een reeks bepalingen omtrent de organisatie en de vrome oefeningen van de orde bevat, die eerst een eeuw later konden geformuleerd worden. Doch den Mariavitischen priesters is het er niet in de eerste plaats om te doen de verschillende regels van de Franciscaner orde te volgen, maar om den geest die Franciscus bezielde, welke zich openbaarde in vrijwillige armoede, het afsterven van den ouden mensch, innige Godsvrucht en ook erbarming met het arme volk en geheele zelfverloochening, te doen herleven.

Dezen geest zien de Mariaviten in de Maagd Maria belichaamd; haar leven (Maria vitam) willen zij volgen en ze noemen zich daarom Mariaviten. Of dit echt Franciscaansch is, betwijfelen wij. De stichter der orde heeft de eerste broeders om zich vergaderd op grond van uitspraken van het Evangelie. Maar de Mariaviten hebben zich de Maagd Maria tot ideaal gesteld, doch bij hun arbeid blijkt het, dat de vereering van Maria meer dient tot aansporing van een heilig, ascetisch, zelfverloochenend leven, dan dat het aanleiding geeft tot buitengewone Mariavereering. De Mariavitische priesters trachten nieuw leven te wekken, de menschen uit de sleur van het gewone leven te trekken en datgene wat de Roomsche cultus biedt, tot geest en leven te maken. Biecht en communie dienen daartoe als middel. Naast het inzinken in de krachten en deugden van Maria, die in zekere mate voor de concentratie der geloovige gemeente gehouden wordt, staat bij het Mariavitisme de aanbidding van den Zone Gods, verborgen in het altaarsacrament, dikwijls herhaalde biecht en communie, als voornaamste middelen tot de godsdienstige en zedelijke vernieuwing der Christenheid, op den voorgrond. Daarmede wordt ernst gemaakt. Zij spreken met de biechtelingen met groote teederheid en gaan op hunne geestelijke nooden in. Groote scharen verdringen zich om hunne biechtstoelen, terwijl ook het lagere volk vertrouwen in hen ging stellen door hun zoekenden liefde-arbeid. Hun leven dwingt aan de menigte eerbied af. Zij zijn geheelonthouders, rooken geen van de in Polen zoo geliefkoosde cigaretten, en eten geen vleesch noch visch. Weinig behoeften kennend geven zij zich met groote toewijding aan armen en ellendigen.

De Roomsche geestelijkheid heeft den strijd tegen de Mariaviten aangebonden, toen het openbaar werd hoeveel invloed zij op het volk uitoefenden.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

Eenige jongelui uit de legerplaats te Oldebroek zonden een drietal vragen, die hier volgen:

1. Op welke wijs zijn de Indianen te Amerika gekomen. Anders gezegd, langs welken weg is Amerika bevolkt?

2. Hoe zijn de negers daar gekomen?

3. Waren Europa en Amerika vroeger door land verbonden?

Wat het eerste betreft, daarop is nog geen afdoend antwoord gegeven. Er zijn drie wegen denkbaar.

1. Uit Noord-Europa.

2. Om de Behringstraat in N. O. Azië, waar dat N.-Amerika zeer dicht nadert.

3. Over de Keerkringseilanden.

Van deze drie wegen is de laatste wellicht de meest aannemelijke. De Keerkringseilanden zijn hier onze Oost met N.-Guinea; voorts N.-Holland, N.-Zeeland en de eilanden van de Stille Zee tot Zuid-Amerika toe.

Dat de eerste weg de ware zou zijn is moeilijk aan te nemen. Toen lang vóór Colombus Noorsche zeevaarders in Amerika landden, waren er reeds veel menschen. De voorvaders van deze zouden dus reeds in zeer vroege tijden de lange en gevaarlijke reis van Noord-Europa naar Amerika moeten gemaakt hebben, en dat is kwalijk denkbaar.

Evenmin is waarschijnlijk, dat reeds zoo vroeg tal van menschen naar het afgelegen Kamschatka zouden verdwaald zijn om dan over de zee het koudste gedeelte van Noord-Amerika te bereiken en van daar weer zuidelijker af te zakken. Wel is natuurlijk mogelijk dat eenigen de wegen genomen hebben bij 1 en 2 aangegeven.

Beslissend uitgemaakt is de zaak echter niet. Over die vroege tijden welke het hier geldt, zwijgt de geschiedenis.

Geheel anders echter staat het met de komst der negers, die thans reeds in Noord-Amerika tot vele milioenen zijn aangegroeid.

Zooals bekend is, werd Amerika omstreeks 1500 door de Spanjaarden in bezit genomen. Zij gebruikten de Indianen die er toen woonden, om het goud en zilver dat in dep grond zat er uit te delven. Doch het volk was daarvoor te zwak. Toen bedacht de Roomsche bisschop Las Casas, een edel man, negers uit Afrika, die sterker waren, te laten komen om het werk te verrichten. Hij meende het goed, doch gaf inmiddels aanleiding tot een verfoeilijken slavenhandel en een jammerlijke slavernij der negers eeuwenlang. Het uitnemende boek »De Negerhut" schetst hoe gruwelijk het nog toeging in de eerste helft der negentiende eeuw. De oorlog nu, een vijftig jaar geleden, heeft er een eind aan gemaakt. Thans zijn de negers vrij en groeien snel in getal.

En wat nu het derde punt betreft, zoo wordt in oude overleveringen en geschriften gesproken van een groot rijk Atlantis, dat lag tusschen Europa en Amerika. Dit groote rijk zou door de wateren zijn verzwolgen en de zee die men daar thans vindt heet de Atlantische.

Of het waar is? Dat valt moeilijk uit te maken althans dusver. Opmerkelijk is dat juist de zee tusschen Europa en Amerika zoo weinig eilanden heeft.

Bestaat er, vraagt P. in onze taal een woord *geschicht?*

Dit woord bestaat. Het is hetzelfde als het Duitsche *Geschichte* en beduidt als dit *geschiedenis*. Zoo komt het o.a. voor in het schoone vers van Beeloo, getiteld: Ruth.

Wie kent niet heel uw treurgeschichte,
Den omvang van uw naamloos leed.

Het woord komt uiterst weinig voor; meest bij dichters en in verheven stijl.

Achter in sommige Psalmboeken vindt men een vers van David. Als hij dit werkelijk gemaakt heeft, waarom is het dan niet bij de Psalmen opgenomen.

Het hier bedoelde is het zoogenaamde »Eigen geschrift Davids". Het begin luidt: (onze lezer vindt wel goed, dat we het niet geheel overnemen).

Ik was een jongeling,
Nog teder en gering,
Bij broederen laag geacht.
Men had mij in het veld
Tot herder aangesteld.
Daar hield ik steeds de wacht,
En weidde 't wollig vee.
Toen maakte ik wel te vree,
Een harp met eigen handen, enz.

Over de dingen van welke in Gods Woord gesproken wordt en over de geschiedenis der Joden bestaan uit den ouderen tijd een aantal niet gewijde boeken en geschriften. Zij handelen over godsdienst, zedeleer, Bijbelsche personen, der strijd der Joden tegen de Syriers, 160 j. v. C. enz. De voornaamste onder deze geschriften vindt men, vertaald, in de groote oude uitgaven van den Statenbijbel, tusschen O. en N. Testament, met een waarschuwing erbij, dat het geen boeken zijn van goddelijken oorsprong. Het zijn de »Apocriefen", die door de Joden van de Bijbelboeken werden gescheiden gehouden.

Door de Gereformeerde kerk zijn deze boeken ook steeds terecht als bloot menschenwerk beschouwd. De Roomsche kerk is in de dwaling vervallen sommige als goddelijk te erkennen.

Behalve de meer bekende Apocriefen bestaan er ook onechte Evangelien, zoogenaamde Apostolische brieven enz. De Aprocriefe boeken die bij den Statenbijbel zijn opgenomen bevatten veel goeds en leerrijks, ook allerlei geschiedverhalen die nut hebben. Maar er staan ook valsche leeringen, dwaasheden en leugens in.

Het »eigen geschrift Davids« is een zeer onbeduidend stuk. Het vertelt nagenoeg niets, dat we ook niet reeds uit den Bijbel weten. Zeker is het niet van David en behoort het ook niet tot de Psalmen. Terecht is het uit de latere kerkboeken weggelaten. Vreemd is dat het toch nog onlangs in een nieuwe uitgaaf voorkwam.

HOOGENBIRK.

Ingezonden Stukken.

Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Aan de Redactie van *De Heraut.*

Mijnheer de Redacteur!

De 35e verjaardag der Vrije Universiteit.

De heer Mr. A. J. L. van Beeck Calkoen, Rijnstraat 10, den Haag, vraagt aan de lezers van de *Rotterdammer* of zij vóór 20 October a.s. aan zijn adres één gulden willen sturen. Bedoeld wordt, al die guldens op den stichtingsdag als een verjaargeschenk aan heeren Directeuren ter hand te stellen.

Hij vraagt dit aan hen, die de Vrije Universiteit om haar beginsel liefhebben.

Het meerendeel van uwe lezers zal zeker wel bestaan uit vrienden der Vrije Universiteit. En de heer v. Beeck Calkoen is ruim genoeg van hart om ook aan die lezers het voorrecht van medewerking aan dat doel te gunnen.

Ook zij »erkennen met dankbaarheid de kracht, die van de Vrije Universiteit is uitgegaan«.

Het is kort dag, maar niet te kort om nog vóór 20 October duizenden guldens naar den Haag te zenden.

Men wachte echter niet lang na het lezen van Mr. van Beeck Calkoen's verzoek, want dan raakt het in 't vergeetboek.

Met dank voor de plaatsing

Uw dw. dn.
GULDENSMAN.

Amsterdam, 4 October 1915.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Nijverdal (als 2e missionair predikant op West-Soemba), K. Schilder, te Ambt-Vollenhove (A). — Asperen en Enter, J. E. Westerhuis, te Gramsbergen. — Tzum, S. Veltman, te Niawier c.a. — Urk, C. Bouma, te Schoonebeek. — Oldeboorn, P. Hekman, cand. te Zuidbroek. — Westerbork (Dr.), J. van Henten, te Wijckel en Balk (Fr.). — Vlaardingen (A) (2e pred. plaats), G. Wisse Jr., te Bodegraven.

AANGENOMEN: Veenwoudsterwal, W. F. Geerds, te Idskenhuizen.

BEDANKT: Rilland-Bath, J. Sluijs, te Staphorst. — Oosthem, W. F. Geerds, te Idskenhuizen. — Genderen, B. J. Lambers, te Loppersum. — Serooskerke (W.), Dr. C. N. Impeta, te Avereest (O.). — Zuidlaren, J. D. Heersink, te Nieuweroord.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: 's Gravenhage (vac.-wijlen Ds. Zeydner), D. A. v. d. Bosch, te Stedum. — Rijssen, A. M. den Oudsten, te Monster. — Vlaardingen, Dr. J. D. de Lind van Wijngaarden, te Feijenoord. — Oude Niedorp c.a., H. J. Witkop, te Wieringen. — Leiden (vac.-wijlen Ds. F. Oberman), Dr. J. C. S. Locher, te Waspik. — Zijderveld, P. W. P. Ooms, cand. te Oud-Alblas. — Eext (Dr.), H. W. Bloemhoff, cand. te Noordbroek. — 's Heerenberg, G. v. d. Leeuw, cand. te 's Gravenhage. — Schoonrewoerd, N. C. Bakker, te Zuilichem. — Amsterdam (2e maal) (vac.-Ds. Lammerink), A. B. te Winkel, te Arnhem. — St. Kruis, G. H. J. Bonke, cand. te Denekamp. — Waarder (bij Woerden), A. Dekker, te Giessendam c.a. — Bruchem c.a., C. J. Leenmans, te Utrecht.

AANGENOMEN: Asten (N.-Br.), J. H. C. Israël, te Vaals. — Nijkerk, J. H. F. Remme, te Oud-Beijerland.

BEDANKT: Noordam, A. Oskam, cand. te Stolwijk. — Tholen, J. G. Dekking, te Montfoort.